

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Consideratio status damnatorum, quod actiones ipsorum inprimis malas, concernit

Fecht, Johann

Durlaci, 1680

CXXXII.

[urn:nbn:de:bsz:31-122744](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122744)

ego, inquit, ed unquam iri, nec cum quoquam illinc reverso sum collocutus. Fertur equidem & ex antiquis patribus quidam interrogatus: quid in inferno agerent damnati? curiositatem sciscitantis ita castigasse, ut, quæ ad ipsum non pertinerent, indaganda non esse, sed adhibendam operam, ne apud inferos agere aliquando necesse haberet, respondisse. Quæ responsio haud certè mihi absimilis videtur ei, quâ quis quærenti: quid in cælo acturi sint salvati? diceret: perquirenda hæc non esse, sed in id incumbendum, ut inter cœlestes aliquando versemur. Quemadmodum enim actionum cœlestium pulcritudo, & ex his orta mira animi corporisque oblectatio, ad hoc ipsum nos extimulat, ut pro viribus adlaboremus, ne cœlesti gaudio quondam excidamus: ita actionum infernalium deformitas & ex his proveniens animi corporisque cruciatus, ad hoc ipsum nos excitat, ut, quâ fieri potest, operam demus, ne in infernali hoc carcere quondam latitemus. Neque verò video, cur non & percontanti: quid in inferno patiantur damnati? idem possit regeri: cavendum potius esse, ne in has aliquando passiones præcipitemur. Quo uno respondendi compendio, quicquid Scriptura Divina sive de cælo sive de inferno, vel ad informationem vel ad *παιδείαν* nostram scire nos utile judicavit, tanquam supervacaneum rejicies & quadam quasi liturâ delebis. Fatear equidem, quicquid de damnatorum actionibus inquirenti, extra Scripturarum sanctarum irrefragabilem auctoritatem responderis, inutile & curiosum esse: nec enim Christiano homine dignum est, sapere supra id, quod DEI spiritus sapere nos jussit; at verò, quicquid præviâ S. Literarum luce de quocunque argumento cognoscere licet, indignum Christianâ diligentia est, nescire velle. Quod enim Divina sapientia haud supervacuum judicavit, ut manifestaret, & in literas, ad omnia secula æternaturas, referret, id neque stoliditati nostræ vanum & sine fructu videri debet, meditari & in usum nostrum transferre.

CXXXII. Frustra igitur fuerint, qui in gentilitiis tenebris, actiones inferorum rimati fuerunt; velut Orpheus, ad Ægyptios idèd profectus: *ἑρπία γὰρ τῶν μουσικῶν τελετῶν τὰ πλεῖστα καὶ τὰ κατὰ τὴν εἰσὴν πλάσσειν ὀργιαζόμενα, καὶ τὴν τῶν ἐν αἰὲρ μυστηρίων παρ' αἰγυπτίων ἀπινύκαδ' ἰσορῶσιν:* ex Diodoro ait Eusebius, libr. X. Evang. Præp. c. IIX, in ed. Lutet.

pag.

pag. 282. Et Homerus, quem idem Diodorus testatur, Ἐὐφείας ἔτε
καταδείξαντες, παρὰ τοῖς Ἕλλησι ἀναγνώδως τὰ τῶ θεῶν καὶ τῶ ποιῆσαι; quemad-
modum & de Cebete Thebano, quod ἔστιν ἀδὲς Διὸς Ἡρακλῆος, & de Demo-
crito, quod librum, de iis, quæ sunt apud inferos, scripserit, Diogenes
Laertius auctor est: Plato verò in Timæo, Gorgiâ & Phædone,
ut & cæterorum apud veteres gentiles Poëtarum & Philosophorū
pleriq; inferorum statum studiosissimè describūt, quorum fabulas
de inferis, de Plutone, de Acheronte, de Styge, de Cocyto, de Cha-
ronte, de Cerb. de Parcis, de Minoe, de Rhadamantho, de Æaco, de
Eumenidibus, de Tartaro, de Nocte, de Somno, de Morte, de He-
cate, de Proserpinâ, de Lunâ, de Dianâ, de Campis Elysiis, de Le-
the, toto libro tertio Mythologias diligenter collegit doctissimus
Natalis Comes. Nunquam enim hæc somnia, hæc veluti sua-
viter indormientium commenta, vel sanæ etiam rationi persuaseris,
quippe quæ figmenta isthæc rejicit & ridet. M. T. Cicero in
Quæst. Tuscul. *Permanere animos arbitramur, consensu nationum omni-
um; quali in sede maneant, qualesque sint, ratione discendum est, cujus igno-
rancia finxit inferos, easque formidines, quas tu commemorare non sine causâ
videbare. In terram enim cadentibus corporibus, his humo tectis sub terram
censebant reliquam vitam agi mortuorum. Oratione pro Cluentio:
Quid tandem illi mali mors attulit? nisi fortè ineptiis & fabulis ducimur, ut
existimemus, illum apud inferos impiorum supplicia perferre, à socrus, à fra-
tris, ab uxorum necatarum pœnis, actum esse præcipitem in sceleratorum se-
dem atque religionem. Quæ si falsa sunt, id quod omnes intelligunt, quid ei
tandem aliud mors eripuit, præter sensum doloris? Sallustius in Cicero-
nem: ut aliqua in vitâ formido improbis esset posita, apud inferos ejusmodi
quædam illi antiqui supplicia impiis constituta esse voluerunt: quod videlicet
intelligebant, his remotis, non esse mortem ipsam pertimescendam. Quo &
vetus collimat proverbium: τὰ ἐν ᾧδῶ; quo mendacem alicujus
inveteratæ opinionis vanitatem coarguerunt. Non tamen ideò,
quod cœcutientes isti & Divini verbi luce destituti gentiles à ve-
ritatis viâ, tenebris obrutum habentes intellectum, Ephes. IV. 18. aberrarunt,
& ἐν τοῖς διαλογοῖς ἑαυτῶν ἐμπαρούθησαν καὶ ἐσκοτίθη ἡ ἀσύνετος ἑαυτῶν
καὶ ἐδίω, Rom. I. 21. ex sacrarum literarum lumine, quod est lucerna
pedibus nostris & lumen semitis nostris, Psalm. CXIX. 105. quantum il-
lud nobis revelat, inferorum doctrinam, & quæ regni illius cives*

sive acturi sunt sive passuri, cognoscere & scrutari haud licebit. Quid? quod in progressu disputationis nostræ, non omnia fabulas esse, quæ veteres isti in ipso gentilismo tradiderunt, sed divinæ veritatis acceptas, per traducem manum à Chaldæis, Ægyptiis & Hebræis particulas, luculenter ostensuri sumus. Sicut ergo ex iis, quæ de DEO & rebus Divinis, de Sacrificiis, de Fæstis & id genus religionis nostræ mysteriis, scripsere gentiles, quantumlibet falsis vera & veris falsa mista sint, rectè tamen veritatis aliquod vel argumentum vel indicium promimus, operamque in hac re occupatam amplectimur & commendamus: ita haud minus ex iis, quæ de inferis scripserunt prisca illi sapientes, quorum vel sola antiquitas meritò nobis venerationi est, veritatis sectari vestigia, & secundum Gregorium Nazianzenum, *quæ philosophi, (fuerunt autem Poætæ summi gentilium philosophi, & quasi πατριάρχων) vera dixerunt, ab iis, tanquam injustis possessoribus vindicare licebit.* Quæ de re iuendum est legere disputationem octavam Clar. quondam viri, J. M. Dillherri, Tom. I. p. 251. Et Dedic. Tom. Nov. p. 2. & denique p. 401. seq.

CXXXIII. Quæcunque igitur præviâ Scripturæ luce de statu hominum infernali discere integrum est, ea & sciri posse & sciri debere, ex hæcenus dictis evidenter constat; cætera verò, quæ conjecturâ potius assequi, quam valido argumenti nexu cognita habere licet, quamquam parè veritatis robore non polleant, modestius quidem asseveranda sunt, non tamen simpliciter rejicienda. Nam & eorum, quæ cum aliquâ tantum verisimilitudinis specie disputantur, si cæteris, quæ evidenter revelata sunt, non repugnent, non esse nullum usum, quotidiana nobis argumenta demonstrant. De quibus idè cum Augustino, Enarr. Psalm. LXXXV. Tom. IIX. p. 948. dicimus: *Quod dicimus, fratres, hoc si non vobis tanquam certus exposuero, ne succenseatis. Homo enim sum, & quantum conceditur de Scripturis sanctis, tantum audeo dicere; nihil ex me. Infernum nec ego expertus sum adhuc, nec vos. Et forsatis alia via erit, & non per infernum erit. Incerta sunt enim hæc. Verum dicit Scriptura, cui contradicere non potest: eruisi animam meam, ex inferno inferiori.*

CXXXIV. Quibus tamen & hoc adjiciendum est, tanquam indubitatum; Scripturæ auctoritate niti non id tantum, quod

quod te
compl
tum, c.
Ex quo
nach
marum
referri ad
tere: et
p. 146. i
gument
in Roma
constit
Apostoli
cut, nec
stagnu
stantu
nilitat
claris,
mediu
as fide
nescire
inferna
enim ev
tim ob
non ad
nobis p
consuet
su tract
stis, lice
Augusti
dicit de
non dicit
candam
sua non
quia in
servend